

DOI: <https://doi.org/10.57066/sdrm22.17>

CZU: 027.5+001.89

**BENEFICII ALE ȘTIINȚEI DESCHISE
PENTRU BIBLIOTECILE PUBLICE.
SERVICIILE INOVATIVE
CA PRETEXT PENTRU EDUCAȚIE
BENEFITS OF OPEN SCIENCE
FOR PUBLIC LIBRARIES. INNOVATIVE SERVICES
AS A PRETEXT FOR EDUCATION**

Dorin COZAN, drd.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9299-0050>

Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Articolul de față va încerca să răspundă la următoarea problemă: cum pot bibliotecile publice valorifica și integra agenda Științei Deschise în lista serviciilor de bibliotecă în funcție de nevoile și comportamentul informațional al utilizatorilor? Care ar putea fi acele servicii inovative de bibliotecă, bazate pe principiile Științei Deschise, care ar reprezenta cea mai bună investiție în biblioteci?

Două sunt soluțiile propuse. Prima, de a investi în resursa umană din bibliotecile publice, prin programe și cursuri realizate la nivel național sau regional, pentru ca bibliotecarul să-și dezvolte competențe specifice Științei Deschise, ce presupun manipularea celor mai noi tehnologii, digitizarea, sprijin în utilizarea bazelor de date, crearea de site-uri sau aplicații specifice s.a.m.d. A doua, de a crea servicii inovative pentru Știința Deschisă, care să refacă sau să construiască de la zero o rețea informațională puternică, de încredere și cu un pronunțat accent pus pe învățarea pe tot parcursul vieții. Un exemplu ar fi crearea de ateliere de tipul STEAM, replicabile în orice bibliotecă, care să completeze educația formală primită de elevi în școlile din România sau Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: Știința Deschisă, Acces Deschis, știință participativă, biblioteci publice, servicii inovative.

* © COZAN Dorin (2022)

Abstract: This article will try to answer the following question: How can public libraries capitalize on and integrate the Open Science agenda into the list of library services according to the needs and informational behavior of users? What could be those innovative library services, based on the principles of Open Science, that would be the best investment in libraries?

There are two proposed solutions. The first is to invest in human resources in public libraries, through programs and courses conducted at national or regional level, for the librarian to develop skills specific to Open Science, which involve the manipulation of the latest technologies, digitization, support in the use of data, creating specific sites or applications and so on. Second, to create innovative services for Open Science, to rebuild or build from scratch a strong, reliable information network with a strong emphasis on lifelong learning. An example would be the creation of STEAM type workshops, replicable in any library, to complete the formal education received by students in schools in Romania or the Republic of Moldova.

Keywords: *Open Science, Open Access, citizen science, public libraries, innovative services.*

Introducere

Știința Deschisă este un fenomen global care se caracterizează printr-o schimbare de paradigmă în ceea ce privește relația dintre știință și societate. Acest curent de gândire pledează, începând cu anii 90, pentru acces gratuit la rezultatele cercetării științifice realizate din finanțare publică, pentru transparența metodelor de cercetare utilizate și pentru o implicare mai mare a cetățenilor în etapele și procesele științifice.

În ultimii douăzeci de ani, principiile Științei Deschise au fost incluse în politicile și strategiile naționale, insistându-se asupra beneficiilor pe care le aduce implementarea acestora: creșterea accesibilității la datele de cercetare, creșterea numărului de citări a articolelor publicate în sistem Acces Deschis, utilizarea, în situații practice, urgente ale comunității, a informațiilor științifice, o mai bună înțelegere a cetățenilor în ceea ce privește perspectiva științifică asupra lumii și a vieții în general.

Ca situare privilegiată în societatea cunoașterii, unde informația reprezintă „noul petrol” [1] sau noul *El Dorado* la un click distanță, biblioteca a recunoscut în Știința Deschisă o șansă la reevaluarea serviciilor pe care le oferă în vederea modernizării și actualizării acestora, dar și o posibilă strategie de rebranding a instituției, pentru a ține pasul cu schimbările tot mai accelerate ale societății.

Însă, deși se consideră că asumarea acestei viziuni ar fi un câștig pentru majoritatea actorilor sociali implicați – cercetători, bibliotecari, utilizatori de bibliotecă și, în ultimă instanță, statul – există la momentul actual puține practici în bibliotecile publice din Republica Moldova și România privind implementarea principiilor Științei Deschise. Un exemplu este cel al Bibliotecii Publice Raionale „Alexandru Donici” din Orhei care oferă referințe bibliografice la cerere, utilizând acele surse bazate pe Open Access – repozitorii instituționale, biblioteci digitale, baze de date internaționale s.a.m.d. [2].

Fără a insista asupra motivelor care prelungesc tranziția de la teorie la practică, articolul de față are ca scop să răspundă, concret, la întrebarea cum pot bibliotecile publice valorifica și integra agenda Științei Deschise în lista serviciilor de bibliotecă în funcție de comportamentul informațional al utilizatorilor? Și, în consecință, care ar putea fi acele servicii inovative de bibliotecă, bazate pe principiile Științei Deschise, care ar reprezenta cea mai bună investiție în biblioteci?

Primul răspuns este de o evidență logică care nu necesită justificări amănunțite: a investi în resursa umană din bibliotecile publice, prin programe și cursuri realizate la nivel național sau regional, pentru ca bibliotecarul să-și dezvolte competențe specifice Științei Deschise, ce presupun manipularea celor mai noi tehnologii, digitalizarea, sprijin în utilizarea bazelor de date, crearea de site-uri sau aplicații specifice s.a.m.d.

Al doilea răspuns – strâns legat de imperativul profesionalizării continue – propune și descrie trei servicii inovative fundamentate pe Știința Deschisă, care replicate la nivel regional, dar nu numai, ar putea uzita de oportunitatea pe care o au bibliotecile publice și anume aceea de a fi o rețea națională credibilă, flexibilă și emblematică de furnizare a informațiilor și, mai mult, de livrare a unui anumite filosofii de viață centrată pe dezvoltarea personală în spiritul valorilor. Un exemplu ar fi crearea de ateliere de tipul STEM, replicabile în orice bibliotecă, care să completeze educația formală primită de elevi în școlile din România sau Republica Moldova; celelalte două exemple vor fi detaliate în corpul articolului.

Metodologia de cercetare folosită

Metoda de cercetare a studiului este cea istorică constând în analiza surselor de informare despre tema în cauză, atât a documentelor oficiale privind

Știința Deschisă și a ultimelor cercetărilor în domeniu, cât și a mărturiilor orale legate de serviciile inovative propuse, ele fiind cunoscute de autor din practica biblioteconomică, la scară redusă, chiar dacă nu promovau în mod conștient principiile Științei Deschise.

Aspecte teoretice privind rolul bibliotecilor în implementarea paradigmei „Știința Deschisă”

Sistemul de operare open source „Ubuntu” și software-ul interactiv de căutare a asteroizilor Astrometrica – reprezintă două exemple de punere în practică a principiilor Științei Deschise prin care cetățeni din întreaga lume pot utiliza gratuit cuceririle științei sau pot contribui cu noi descoperiri și invenții.

În spatele acestor atitudini ce aparțin paradigmei Științei Deschise – de partajare și acces deschis la rezultatele cercetărilor de tip științific, cât și de implicare în dezvoltarea acestora – se situează o anumită filosofie a cercetării, cu accente umaniste și holistice, care descrie ființa umană pe o axă ascendentă a evoluției, prin concepte precum *Open society*, *Open future* sau *Open Innovation*. Asumarea acestei filosofii a carității ce subliniază caracterul universal al apelului la solidaritate umană presupune depășirea unor blocaje mentale sau a unor obișnuințe cotidiene, dar și o schimbare de perspectivă la nivelul societății în ceea ce privește modul de valorificare a rezultatelor științei. Pandemia de Covid-19 a impus creșterea numărului de articole specifice având statutul *Open Access*, o practică editorială care a demonstrat beneficiile Științei Deschise în diseminarea informației despre subiectele „fierbinți” ale zilei și alfabetizarea populației în domenii precum virusologia, profilaxia bolilor infecțioase sau a *fake news*-urilor.

Bibliotecile publice au preluat în mod organic agenda de lucru a Științei Deschise, având ca fundament al funcționalității acestora filosofia mai sus amintită, integrată deja prin gratuitatea serviciilor tradiționale de bibliotecă, acces liber și egal pentru orice utilizator, facilitarea socializării și a creativității s.a.m.d.

Cu toate acestea, există diferențe în ceea ce privește încorporarea principiilor Științei Deschise în oferta de servicii de bibliotecă. Dacă în cazul bibliotecilor naționale, academice sau universitare (de prim rang în ierarhia instituțională) principiile Științei Deschise sunt integrate, mai mult sau mai puțin, prin servicii și platforme care asigură utilizatorilor săi accesul la rezultatele cercetărilor din diverse domenii, în cazul bibliotecilor publice județene/raionale,

orășenești sau comunale (de rang secund) aceste principii reprezintă aproape o necunoscută.

Primul pas în reducerea acestui decalaj care să conducă la valorificarea beneficiilor Științei Deschise și în cadrul bibliotecilor publice de rangul doi constă în redefinirea rolului acestor instituții publice, în direcția lărgirii ofertei de bibliotecă: servicii deschise de tip științific (open scientific service), care să revizuiască concepția despre instituția bibliotecii ca edificiu elitist, cu precădere „umanist”, axat pe domeniile filologice și mai puțin pe științele exacte, „reale”.

A redefini rolul bibliotecilor, în special al celor publice, în promovarea și implementarea principiilor Științei Deschise presupune, așa cum precizează Ayris și Ignat, într-un studiu din 2018, înainte de toate relevarea faptului că Știința Deschisă reprezintă o schimbare de paradigmă [3], fiind un eveniment global.

Așa cum remarcă cei doi autori, analiza Comisiei Europene privind Știința Deschisă și cea a organismului LERU (League of European Research Universities) arată că bibliotecile publice pot contribui în următoarele patru sectoare: Open Access, Open Peer Review, Open Data și Citizen Science. Ca exemplu de bune practici este menționată biblioteca din cadrul UCL (University College London), care deține un rol crucial în livrarea documentelor cu Open Access. O oportunitate a constat în crearea unei edituri (Open Access Press), în 2015, prin care „biblioteca este acum mai mult decât un curator și catalogator de cunoștințe [...], a devenit un creator activ de cunoștințe” [3, p. 9].

În privința managementului datelor de cercetare, autorii menționați recomandă ca acestea să fie FAIR (Findable, Accesible, Interoperable și Reusable), pledând totodată pentru o e-infrastructură care să permită accesarea datelor de cercetare de oricine, oriunde și în orice moment.

Referitor la știința cetățenilor sau știința participativă, Ayris și Ignat identifică o serie de roluri aplicabile bibliotecilor și anume:

- Identificarea acelor proiecte care conțin ideile cele mai sustenabile;
- Alcătuirea echipei proiectului care să conțină un om de știință, un educator, un bibliotecar și un evaluator;
- Crearea unor materiale educaționale în urma implementării proiectului și comunicarea rezultatelor obținute;

- Recrutarea cetățenilor interesați de participarea la proiecte specifice științei participative;
- Organizarea de evenimente ce presupun promovarea științei participative;
- Diseminarea rezultatelor obținute, atât într-o formă academică, cât și într-o format accesibil persoanelor nespecializate;
- Menținerea interesului după implementarea proiectului, prin crearea de relații puternice cu oamenii și cu alte instituții; crearea unui program de advocacy pentru știința participativă [3, pp. 17-18].

Pentru a observa dacă o bibliotecă poate facilita și implementa principiile Științei Deschise, autorii studiului de mai sus propun un test [3, p. 21] din patru pași, constând în următoarele întrebări:

1. Bibliotecile pot oferi leadership în instituții sau comunitățile lor?
2. Care este infrastructura necesară – tehnică, resurse umane sau financiare etc. – necesară pentru implementarea unui astfel de proiect?
3. Care sunt noile abilități necesare pentru a livra un serviciu bazat pe Open Access?
4. Programul de advocacy al bibliotecii conduce la inovare?

Importanța susținerii Științei Deschise și în special a pilonului său principal – Open Access – este evidențiată și de către Elena Răilean în studiul *Contextul global al accesului deschis la publicațiile științifice* (2021), unde se arată că „accesul deschis reprezintă condiția indispensabilă necesară și suficientă pentru integrarea rezultatelor cercetărilor din Republica Moldova în spațiul informațional internațional” [4, p. 24]. Autoarea recomandă crearea unei platforme academice în Republica Moldova care să implementeze ideea de *preprint*, considerând o prioritate publicarea rezultatelor științifice în reviste pe platforme compatibile accesului deschis. Astfel de platforme deja există și constau în repozitoriile instituționale și platformele revistelor cu acces deschis pe OJS și nu doar.

Aceeași recomandare este făcută de Rodica Mușat, într-un articol din 2016 (*Exemplul de bună practică din Serbia privind accesul deschis și perspective pentru România*), unde prezintă proiectul DOI Serbia, prin care literatura științifică din Serbia a devenit mai vizibilă datorită platformei creată în cadrul proiectului. Pentru bibliotecarii din România, Mușat arată nevoia de a dezvolta un

proiect similar, cu scopul de a crește vizibilitatea publicațiilor științifice românești și a asigura accesul deschis [5, p. 19-21].

Evidențiind faptul că bibliotecile sunt actori-cheie și facilitatori de bază ai Științei Deschise, Angela Drăgănel, în *Dezvoltarea și promovarea științei deschise: experiențe cu noi formule*, enumeră, pentru anul 2021 [6], o serie de priorități pentru bibliotecile publice și anume:

- a) Poziționarea bibliotecii ca utilizator al conținutului științific deschis prin dezvoltarea și menținerea repozitoriilor instituționale, accesul la baze de date s.a., dar și în calitate de creator de conținut științific;
- b) Crearea și dezvoltarea de biblioteci digitale;
- c) Intensificarea implicării bibliotecilor în dezvoltarea științei cetățenilor prin: proiecte de cercetare care să implice cetățenii în colectarea datelor, efectuarea de experimente, abilitatea de a utiliza date deschise de cercetare, abilitatea de a înțelege datele științei și de a opera cu ele etc.;
- d) Dezvoltarea abilităților digitale ale utilizatorilor de bibliotecă în vederea identificării și folosirii resurselor în sistem Open Access;
- e) Sprijinirea cercetătorilor în obținerea de identificatori precum DOI sau ORCID;
- f) Acordarea de stimulente în vederea dezvoltării unei culturi a Științei Deschise (prin calificări ale personalului din bibliotecile publice și stimularea cercetătorilor prin concursuri cu premii s.a.);
- g) Asigurarea echității și incluziunii rezultatelor cercetărilor din bibliotecile publice, prin oferirea de acces egal și nepărtinitor tuturor membrilor unei comunități.

Analizând o serie de bune practici privind promovarea Științei Deschise în biblioteci (proiectele UCL Transcribe Bentham și Monument Monitor, OpenSystem și Citizen Science in Action in Barcelona, Citizen Science projects platform SciStarter sau Citizen Science at your Library din Arizona) Nelly Țurcan identifica deja în 2019 o parte din rolurile mai sus amintite, alături de altele precum [7, p. 11]:

- a) Dezvoltarea abilităților pentru implicarea în proiecte de știință participativă;

- b) Activități de advocacy în scopul dezvoltării și implementării unui set de instrumente pentru proiecte privind știința participativă;
- c) Construirea și întreținerea colecțiilor de protocoale, formularelor de date și materialelor educaționale;
- d) Contribuirea la crearea de date FAIR și dezvoltarea colecțiilor de seturi de date;
- e) Oferirea infrastructurii pentru proiecte ale științei participative;
- f) Contribuirea la procesele de evaluare;
- g) Comunicarea tuturor descoperirilor noi și sprijinirea atât a comunicării științifice, cât și a comunicării cu privire la știință;
- h) Participarea la recrutare și asistarea voluntarilor pentru participarea în proiecte;
- i) Participarea la activități de marketing;
- j) Promovarea atitudinii pozitive față de știința participativă.

Prin astfel de noi roluri, Țurcan arată că bibliotecile pot contribui decisiv la îmbunătățirea nivelului de alfabetizare științifică, ele fiind definite ca huburi comunitare pentru știința participativă. Pentru a realiza acest deziderat, bibliotecarii trebuie să țină cont de „schimbările în preferințele și tendințele de utilizare a instrumentelor de comunicare științifică” [8, p. 163], iar în plus, să fie atenți la evoluția practicilor de lectură influențate de mișcarea Știința Deschisă. Conform unui studiu realizat în 2018, în ceea ce privește atitudinea cercetătorilor față de mișcarea menționată, 75 respondenți din România (79%) și 10 din Republica Moldova susțin obiectivele Accesului Deschis, iar 80 respondenți din România (86%) și 12 din Republica Moldova susțin obiectivele Științei Deschise [8, p. 168].

Acest interes manifestat față de fenomenul Știința Deschisă în cazul bibliotecilor poate fi valorificat prin dotarea acestora cu tehnologii informaționale moderne și investiții în personal prin care pot deveni un „avanpost electronic al comunității” [9, p. 18]. Având o infrastructură puternică, bibliotecile ar fi capabile să contribuie la eficiența cercetării care depinde de resursele științifice și tehnice disponibile. Acest lucru presupune, printre altele, crearea de Open Discovery Services [10], în cazul bibliotecilor publice de rang secund ele fiind adaptate cerințelor utilizatorilor și posibilităților acestora de accesare a informațiilor.

Aspecte practice privind implementarea Științei Deschise în bibliotecile publice. Exemple de servicii inovative

Având ca sursă de inspirație crearea unei edituri în cadrul bibliotecii University College London, ce valorifică producția științifică a instituției universitare, un serviciu similar ar putea fi implementat în bibliotecile publice din România sau Republica Moldova, prin care autorii locali să fie susținuți în procesul de publicare a manuscriselor proprii, de la tehnoredactarea acestora și până la tipărirea creațiilor și implicit organizarea de evenimente de lansare și discuții pe marginea acestora. O denumire posibilă a acestui nou serviciu de tipul Open Access ar fi „Publicăm autori locali” (PAL), bibliotecarul preluând din atribuțiile editoriale tradiționale și dirijând procesul de publicare a manuscriselor; întocmirea unei comisii de evaluare a manuscriselor, ateliere sau tabere de scriere creativă, întâlniri cu autori publicați, vizite în edituri sau tipografii care ar facilita acest proces. În schimb, odată cartea ieșită de sub tipar, biblioteca ar dispune de volumul respectiv pentru a-l pune la dispoziția cititorilor în sistem Open Access după un anumit interval de timp precizat în contract, pe site-ul propriu sau al instituției căreia i se subordonează.

Avantajul major al acestui serviciu inovativ constă în valorificarea resurselor locale, autorii respectivi, în calitate de membri ai comunității, acordând o atenție specială – personală sau la cererea autorităților locale finanțatoare – unor teme de interes din istoria, geografia sau cultura locală.

Dacă un astfel de serviciu se înscrie în filiera „filologică” a ofertei de bibliotecă, fiind o extindere a preocupărilor preponderent umaniste ale bibliotecilor publice, integrarea principiilor Științei Deschise ar extinde aria acestor servicii în direcția așa-numitelor științe exacte. Știința participativă (citizen science), unul din pilonii Științei Deschise, ar putea fi implementată în bibliotecile publice de rangul doi prin servicii de tip STEM (science, technology, engineering, and mathematics); înființarea și funcționarea unor ateliere sau cluburi STEM s-ar plia pe o gândire de tip modular, în funcție de specializarea bibliotecarului și de specificul resurselor locale. Astfel de proiecte au fost introduse în bibliotecile publice din Republica Moldova și România, în cadrul ofertei educaționale a programului Novateca sau prin intermediul proiectului Code Kids România, reprezentând o primă etapă de implementare a programelor inovative de tip STEM, cu un feedback pozitiv privind necesitatea unor astfel de inovații.

Exemplificând, un bibliotecar pasionat de astronomie va putea înființa și coordona un club de astronomie, în cadrul căruia pot fi organizate cursuri de introducere în astronomia de amatori, star-party-uri cu ocazia diverselor evenimente astronomice, excursii tematice sau tabere de astronomie. În cadrul acestora, membrii clubului pot fi instruiți în diverse subiecte precum observarea stelelor variabile sau a meteoriților, datele culese putând fi raportate la organismele internaționale care le colectează. O altă contribuție presupune instalarea pe device-urile personale a unor programe specifice – Cosmology@Home, Milkyway@Home sau Universe@Home –, a căror rulare în background contribuie la culegerea de informații specifice, colectate de observatoare sau agenții de astronomie.

O a treia posibilitate de implementare a principiilor Științei Deschise, pentru bibliotecile publice de rang secund, se poate concretiza prin digitalizarea bibliografiei școlare, dar și a acelor domenii din CZU (Clasificarea Zecimală Universală) specifice comunității căreia îi aparține biblioteca, care să fie puse la dispoziția utilizatorilor pe un site unic, cu o interfață prietenoasă și în formate recunoscutibile de majoritatea device-urilor care permit descărcarea respectivelor fișiere. Înființarea unui astfel de serviciu online, de acces gratuit la bibliografia școlară recomandată în școli se poate realiza în mod centralizat, prin programe naționale care să finanțeze atât proiectul de digitalizare a conținutului informațional menționat, cât și pregătirea profesională a bibliotecarilor în scopul livrării noului serviciu; denumirea acestuia ar putea fi „Bibliografie școlară online” (BSO).

Concluzii

Schimbarea de paradigmă pe care o presupune Știința Deschisă constituie pentru bibliotecile publice oportunitatea modernizării și inovării prin extinderea ofertei de servicii, atât în mediul offline, cât și online.

Dezvoltarea noilor servicii are la bază o gândire de tip modular: alegerea și înființarea serviciului inovativ în fiecare bibliotecă interesată va depinde de specificul resurselor locale identificate, de constelația pasiunilor sau intereselor personale ale bibliotecarului care pot fi transformate în interese profesionale și de comportamentul informațional al utilizatorilor.

Fiecare serviciu nou implementat va presupune investiții atât în echipamentele necesare, cât și în pregătirea personalului de bibliotecă pentru livrarea eficientă a respectivului serviciu.

Cele trei servicii inovative propuse – publicarea autorilor locali (PAL), ateliere STEM personalizate și bibliografie școlară online (BSO) – se înscriu în beneficiile pe care Știința Deschisă le presupune: accesibilitate, gratuitate și utilitate socială.

Referințe bibliografice

1. TOONDERS, J. Data Is the New Oil of the Digital Economy [online]. In: *Wired*, 2014. Disponibil: <https://www.wired.com/insights/2014/07/data-new-oil-digital-economy/> (accesat 01.03.22).
2. Biblioteca Publică Raională „Alexandru Donici”, Orhei [online]. *Facebook*, 10 martie, 2021. Disponibil: <https://www.facebook.com/bprorhei/photos/a.599026636845597/4000444913370402/?type=3> (accesat 01.03.22).
3. AYRIS, P., IGNAT, T. Defining the role of libraries in the Open Science landscape: a reflection on current European practice. In: *Open Information Science*. 2018, vol. 2(1), pp. 1-22. ISSN 2451-1781. DOI: <https://doi.org/10.1515/opis-2018-0001>
4. RĂILEAN, Elena. Contextul global al accesului deschis la publicațiile științifice. In: *Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”*. 2021, nr. 1(60), pp. 23-28. ISSN 1857-0461. DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.21.1-60.02>
5. MUȘAT, R. Exemplul de buna practică din Serbia privind accesul deschis și perspective pentru România. In: *Biblioteca*. 2016, vol. 2016, pp. 19-21, 30, 32. ISSN 2668-618X.
6. DRĂGĂNEL, A. Dezvoltarea și promovarea Științei Deschise: experiențe cu noi formule. In: *Magazin bibliologic*. 2021, nr. 1-2, pp. 55-60. ISSN 1857-1476. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4636915>
7. ȚURCAN, N. Bibliotecile publice și Știința Participativă. In: *BiblioPolis*. 2019, vol. 75, nr 4, pp. 5-16. ISSN 1811-900X. Disponibil: <http://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/139> (accesat 01.03.22).

8. ȚURCAN, N. Inovațiile în comunicarea științifică: utilizarea instrumentelor de cercetare. In: *Biblioteca*. 2018, nr. 6, pp. 163-169. ISSN 1220-3386.
9. KULIKOVSKI, L. Rolul bibliotecilor în procesul educării civice. In: *Bibliopolis*. 2020, vol. 66, nr. 3, pp. 8-32. ISSN 1811-900X. Disponibil: <http://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/87> (accesat 01.03.22).
10. CORGHENCI, L., DMITRIC, E. Repozitoriul tematic național în biblioteconomie și Științe ale Informării – facilitator al cercetării în comunitatea bibliotecară. In: *Magazin bibliologic: Revistă științifică și bibliopraxiologică*. 2020, nr. 1-2, pp. 12-15. ISSN 1857-1476. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4070878>